

Пакування — зброя опору і свободи

В.К. Шостя, народний художник України, професор, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, м. Київ

Хочу повернути погляд шановного читача на початок цього номера часопису «Упаковка», а саме на першу сторінку його обкладинки. Ідея і образ її у дивний і напрочуд точний спосіб синтезують соціально-політичний контекст нашого життя з програмовою філософією видання, що стабільно і ґрунтовно комунікує найновіші досягнення виробників тари і упаковки з відповідними можливостями споживачів.

Вихоплений, побачений уважним, небайдужим оком молодого дизайнера, маленький епізод одного з робочих, а тепер вже усвідомлюємо, історичних днів Майдану дає можливість іншого погляду на ще одне вочевидь незаплановане життя об'єктів пакувальної галузі.

Майдан став не лише генератором ідей громадсько-політичних, але й продуцентом неординарних рішень різноманітних елементів структурованої організації життєвого простору для величезної кількості людей у вкрай обмеженому локальному місці за екстремальних умов.

Ось ця зовсім невеличка навіть на мапі Києва і, тим більше, України територія за короткий історичний час переростає з географічних координат

на простір виняткової організованості, порозуміння, прийняття рішень, духовної рівноваги, розкутої ініціативи і відповідальності, навчання, ґартування духу, неймовірної винахідливості, природної чемності та ввічливості, незірної щедрості і граничної жертвовності. Така собі «Кремнієва долина» досліджень, випробувань, винаходів у напрямку пошуків соціального, духовного, етичного, добродічного, морального продукту.

І раніше ця площа бачила чимало велелюдних зібрань: концертів, святкувань, фестивалів, різнопланових акцій. Як і багато киян, я також мав нагоди бувати там і в такі часи, мимоволі фіксуючи в собі певні відчуття тривожного некомфорту тисняви серед незнайомих мені людей, доволі, м'яко кажучи, нейтральних один до одного.

У чому ж винятковість, феномен нашого Майдану?

Ольга Бандура

Схоже, почав прокидатися наш «сплячий ген» вікових народних зібрань задля публічного артикулювання проблем і потреб. Цей спосіб з прадавня відрізняв нас від географічних сусідів. Тут і згадався, знадобився історичний, часу княжої доби, досвід безпосередньої демократії у виробленні рішень. Під час формування сотенного формату об'єднань Майдану в нагоді стала також зрозуміла українцям структура організації життя за зразком упорядкування гетьманської України. Помічаємо добрі ознаки повернення історичної пам'яті?

Усіх учасників вже об'єднує спільна мета, спільне бажання взаємної підтримки в її досягненні. Це згуртувало досі ще зовсім незнайомих людей, поширюючи дух особливого товариства з відповідними поведінковими стосунками. Толерантність — від

персональних, особистих взаємин до світоглядних, релігійних і конфесійних — ставала базовою ознакою новоутворюваної спільноти. Новачок, що вперше приєднав себе до Майдану, неодмінно переймав його звичаєві правила.

І нарешті, про очевидну потребу у Майдані як останній інстанції рішучих змін. Ще від першого (вересень 1990 р.) публічного протесту — «Революції на граніті», який, немислимо для тих часів, відправив прем'єра у відставку, спостерігалася, усвідомлювалася результативність народного спротиву. Ще більше посилилася впевненість у можливостях Майдану за «Помаранчевої революції» 2004 р., яка відстояла перевагу до своїх виборчих прав.

Гадаю, що вже відтоді Майдан почав набувати в очах людей властивостей виняткової значущості, місця

насиченого, наповненого великою пам'яттю сумарної енергії ширих звертань, благань, молитов — різних сакральних ознак. Долучити свою невеличку енергію до загальної справи, отримати навзаєм частку жару колективного — ось за чим прямують і будуть йти Громадяни на Майдан. А вже «Революція гідності» 2013–2014 рр., схоже, увібрала в себе, синтезувала нову величезну принесену енергію учасників із накопиченою попереднім досвідом Майданів.

Організація життєвого простору, перебування людей у важких погодних умовах і жорстких, небезпечних протистояннях постійно вимагали неординарних рішень, способів і засобів.

До несподіваної, непередбачуваної, але виключно необхідної роботи новітній Майдан залучив цілу низку відомих і доступних загалу об'єктів, форм і матеріалів упаковки.

Ось тут і настала пора розповісти про набуту властивість художника — дивлячись, вміти бачити — про один із незліченних енергетичних атомів Майдану, здатний поряд із буденними обов'язками громадянина Республіки Гідності не забути про належність до професійного дизайнерського громадянства. Ольга Бандура, фаховий дизайнер, магістр, асистент-стажист кафедри дизайну НАОМА, навчена системно мислити, бачити, діяти, завантажила до особистого архіву безліч власних світлин фрагментів життя Майдану. До слова сказати, ще у студентські часи Ольга мала спеціальну відзнаку на конкурсі «Упаковка

майбутнього» 2010 р. за оригінальний і дотепний проект «Розумні речі до речі».

У вирі подій і вражень виховане око молодого дизайнера влучно виокремило і зафіксувало повсякденне і масове використання упаковки для потреб майданівців. Каністри, лотки, піддони різних форм для харчових продуктів, стакани й стаканчики, посуд одноразового використання, пакувальна фольга і плівка. Отже, хвала та вдячність тим, хто забезпечив достойний рівень пакувальної індустрії в Україні.

Але особливо вражає вигадливий, винахідливий розум майданівців у зміні первинних функцій і призначень пакувальної тари, транспортних контейнерів. Фахові знавці найоптимальніших пропорцій складових «міцних» коктейлів знайшли додаткову роботу

використаним скляним пляшкам. Мішки, наповнені снігом, кригою, піском, а то і сміттям, разом із надійними транспортними дерев'яними піддонами ставали будівельним матеріалом барикад. Великогабаритний металевий контейнер колективною творчістю перевтілювався на рекламно-соціальний носій.

Мабуть, завжди найтепліші спогоди у майданівців будуть про гарячу, полум'яну, зігріваючу металеву бочку, що додавала необхідної енергії холодними ночами зимового Майдану. Окремі та зварені між собою по дві-три вони натхненно грали свою, мабуть, останню роль. Вірю, що колись у музеях діти і онуки достойних громадян героїчного Майдану зможуть шанобливо доторкнутися до цих артефактів Революції Гідності. *Ж*

